

УТВЪРДИЛ:

2.3.2020 г.

X е-подпис

КИРИЛ ГЕРАТЛИЕВ

Изп. директор и Ръководител на УО

Signed by: Kiril Rosenov Geratliev

КИРИЛ ГЕРАТЛИЕВ

Изпълнителен директор на

Изпълнителна агенция

**„Оперативна програма „Наука и
образование за интелигентен растеж“ и
Ръководител на Управляващия орган на
Оперативна програма
„Наука и образование за интелигентен растеж“**

**Методика за определяне на единна ставка за финансиране на
дейностите за организация и управление при процедури за
конкурентен подбор и директно предоставяне по
приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР
чрез прилагане на Националната методология,
приета с Решение на МС № 253 от 3 май 2017 г.**

Методиката и размерите на единната ставка за изчисляване на допустимите разходи за организация и управление за четири групи проекти (размер на БФП 100 001 – 400 000 лв.; 400 001 – 1 000 000 лв.; над 7 млн. лв. с конкретен бенефициент МОН и участието на множество образователни институции; над 7 млн. лв. с конкретен бенефициент МОН и възлагане основно на обществени поръчки) са утвърдени от Ръководителя на УО на ОП НОИР на 05.09.2018 г. – доклад № 80811-606/05.09.2018 г.

Изменения и допълнения към Методиката – раздел 2а и раздел 2б, с които е определен размерът на единната ставка за изчисляване на допустимите разходи за организация и управление за проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. и са разписани специални правила за изчисляване на единната ставка при някои специфични случаи на проекти с размер на БФП над 7 млн. лв., са утвърдени от Ръководителя на УО на ОП НОИР с доклад с работен номер 2-336/21.02.2020 г.

1. Национална методология за определяне на размерите на единна ставка

Националната методология за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти предвижда определяне на процент, който се прилага към допустимите преки разходи по проекта – чл. 67, параграф 1, буква „г“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013. Методологията предвижда конкретният процент да бъде определен чрез коректен, справедлив и проверим метод на изчисление, основаващ се на статистически данни или друга обективна информация, включително исторически данни за програмния период 2007-2013 за отделните програми (чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013).

В Допълнителните разпоредби на ПМС № 189 от 28 юли 2016 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, за програмен период 2014-2020 г., са дадени следните определения:

„Преки разходи“ са разходите, свързани с изпълнението на дейностите по съответния проект, които са пряко насочени към постигането на неговите цели и резултати.

„Непреки разходи“ са разходите, които са свързани с изпълнението на дейности, предвидени в проекта, които не допринасят пряко за постигането на неговите цели и резултати, но са необходими за неговото цялостно администриране, управление, оценка и добро финансово изпълнение.

„Разходи за организация и управление“ са непреки разходи, свързани с възнагражденията на персонала по администриране на проекта – ръководител на проект, технически сътрудник, счетоводител и друг експертен или технически персонал, както и административните разходи, свързани с управлението на проекта, посочени за допустими в документите по чл. 26, ал. 1 ЗУСЕСИФ.

Конкретните размери на единната ставка за финансиране на дейностите за организация и управление на проектите по ОП НОИР ще бъдат изчислени като се следват стъпките, посочени в Националната методология.

1. Определяне на съвкупността от проекти, на база на които ще бъде определена единната ставка

Съгласно Националната методология ОП НОИР използва база данни от проекти от ОПРЧР 2007-2013, Приоритетни оси 3 и 4. Проектите, които се използват за ОП НОИР, се групират според размера на БФП в следните интервални групи (страти):

под 100 000 лв.

От 100 001 – 400 000 лв.

От 400 001 – 1 000 000 лв.

От 1 000 001 – 2 500 000 лв.

От 2 500 001 – 7 000 000 лв.

Над 7 000 001 лв.

Данните за проектите и сертифицираните към ЕК разходи ще бъдат извлечени от Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС за програмен период 2007-2013 г. Сертифицираните към ЕК разходи са отразени в справката за верифицирани средства – тъй като данните се извеждат от крайната проверка на исканията за плащане от УО, които са в статус верифицирани от УО, като се вземат предвид възстановените суми и финансовите корекции, които се отразяват на верифицираните разходи. Съгласно практиката през предходния програмен период несертифицираните средства се отразяваха в ИСУН от УО чрез корекция на верифицираните средства, затова смятаме, че тази справка е приложима и достоверна за определянето на сертифицираните към ЕК разходи.

Обобщените данни за проектите по ПО 3 и 4 за периода 2007-13 г. са следните:

Под 100 000 лв. – общо 622 проекта (131 по ПО 3 и 491 по ПО 4);

100 001 – 400 000 – общо 362 проекта (124 по ПО 3 и 238 по ПО 4);

400 001 – 1 000 000 – общо 88 проекта (45 по ПО 3 и 43 по ПО 4);

1 000 001 – 2 500 000 лв. – общо 6 проекта (5 по ПО 3 и 1 по ПО 4);

2 500 001 – 7 000 000 лв. – общо 3 проекта (2 по ПО 3 и 1 по ПО 4);

Над 7 млн. лв. – общо 12 проекта (5 по ПО 3 и 7 по ПО 4).

За проектите с размер на БФП под 100 000 лв. няма да бъде изчислявана единна ставка в съответствие с Националната методология, тъй като към настоящия момент не се планира финансиране на проекти с размер на БФП под 100 000 лв. Освен това, в

съответствие с чл. 67, параграф 2а от Регламент 1303/2013 г. безвъзмездната помощ за проекти, при които публичната подкрепа не надвишава 100 000 EUR (с изключение на операциите, които се ползват от подкрепа в рамките на държавна помощ, която не представлява помощ *de minimis*), следва да се предоставя под формата на някой от вариантите за опростено отчитане на разходите. При проекти с размер на БФП под 100 000 лв. по-голямата част от предвидените преки разходи е за възнаграждения на персонала. Затова в този случай е подходящо непреките разходи да бъдат изчислени в съответствие с чл. 68, параграф 1, буква „б“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013, а именно:

„б) единна ставка в размер до 15 % от допустимите преки разходи за персонал, без да се изисква от държавата-членка да извършва изчисления за определянето на приложимата ставка.“

За проектите с **размер на БФП под 100 000 лв.**, финансирани по ОП НОИР, за изчисляване на непреките разходи ще се прилага **единна ставка в размер на 15 % от допустимите преки разходи за персонал.**

За изчисляване на единната ставка за финансиране на проекти в диапазона 100 001 – 400 000 лв. и 400 001 – 1 000 000 лв. ще бъде използвана:

- ✓ **пълната база данни с проекти** от схемите за предоставяне на безвъзмездни средства по ПО 3 и 4 на ОП РЧР, изпълнени и финансирани от СКФ в България в периода 2007-2013 г., които са със стойност на БФП в интервала на групата по стойност, в която попада максималното допустимо финансиране за един бенефициер по схемата, за която определяме единната ставка на размерите на сумите за финансиране на дейности за организация и управление.

Използването на пълната база данни се налага, тъй като броят на проектите във всяка от двете групи е под 400 и съгласно Националната методология не следва да се прилагат извадкови процедури.

През периода 2007-2013 г. проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. са изпълнявани само по процедури за директно предоставяне с конкретен бенефициент Министерството на образованието и науката (МОН) по ПО 3 „Подобряване на качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието“ (5 проекта) и по ПО 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение“ (7 проекта) – общо 12 проекта.

В Съответствие с Националната методология за изчисляване на единната ставка за финансиране на проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. ще бъде използвана:

- ✓ **пълната база данни с проекти** от схемите за предоставяне на безвъзмездни средства по ПО 3 и 4 на ОП РЧР, изпълнени и финансирани от СКФ в България в периода 2007-2013 г., които са със стойност на БФП в интервала на групата по стойност, в която попада максималното допустимо финансиране за един бенефициер по схемата, за която определяме единната ставка на размерите на сумите за финансиране на дейности за организация и управление.

Тъй като проектите с размер на БФП над 7 млн. се различават съществено по характера на преките дейности и начина на техническото и финансово изпълнение (в някои проекти участват като партньори всички висши училища, в други участват общинските и държавни училища от цялата страна), не е целесъобразно да се определи само една единна ставка за цялата група – прилагането на подобен подход би нарушило чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013, тъй като методът на изчисление няма да бъде коректен и справедлив.

В съответствие с характера на преките дейности и начина на техническото и финансово изпълнение проектите с размер на БФП над 7 млн. се диференцират в 2 групи:

1. Проекти с конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват висши училища, Регионални управления на образованието, училища и/или детски градини (съгласно § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ);
2. Проекти с конкретен бенефициент МОН, които се изпълняват основно от КБ и обхващат еднотипни дейности или възлагане на обществени поръчки.

В съответствие с параграф 6 от Допълнителните разпоредби на ЗУСЕСИФ в техническото и финансово изпълнение на проектите от първата група участват и разходват средства голям брой второстепенни разпоредители с бюджет на конкретния бенефициент МОН:

Проект BG051PO001-3.1.06-0001 – средства се разходват от 28 регионални управления на образованието (РУО) и 800 средищни училища;

Проект BG051PO001-3.3.07-0001 – в изпълнението на ученическите практики участват и разходват средства 416 училища;

Проект BG051PO001-3.3.07-0002 – за изпълнението на студентските практики средства се разходват от 51 висши училища;

Проект BG051PO001-4.1.07-0001 – в дейностите за въвеждане на включващо обучение участват 29 партньори, 28 РУО, 115 пилотни училища и детски градини, както и 1391 детски градини;

Проект BG051PO001-4.2.05-0001 – 28 регионални управления на образованието и 1307 училища участват в провеждането на извънкласни дейности и разходват средства;

Проект BG051PO001-4.3.01-0001 – в дейностите по ограмотяване на възрастни участват и разходват средства 28 РУО и 185 училища;

Проект BG051PO001-4.3.02-0001 – в дейностите за кариерно ориентиране участват и разходват средства 28 РУО и създадените центрове за кариерно ориентиране, дейностите обхващат над 1000 училища в цялата страна.

Участието на толкова много юридически лица (които са партньори или на практика изпълняват ролята на партньори) води до по-големи непреки разходи (от порядъка на 10-20 % от преките разходи), но в същото време осигурява достъп до средствата от ЕСИФ и за най-малките образователни институции.

Проектите от втората група включват еднотипни дейности (3 проекта за отпускане на студентски стипендии) или възлагане и изпълнение на големи обществени поръчки (за обучения на педагогически специалисти или за доставка на ИКТ оборудване). При тези проекти разходите за организация и управление са сравнително ниски (от порядъка на 2-3 % от преките разходи), защото от една страна, преките разходи са на големи стойности, а от друга, основната част от непреките дейности е организиране изплащането на студентски стипендии или подготовка и провеждане на процедури за възлагане на обществени поръчки на големи стойности.

За да се гарантира, че методът за изчисляване на единната ставка за разходи за организация и управление за проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. ще бъде **коректен, справедлив и проверим** (в съответствие с чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент № 1303/2013), изчисленията ще бъдат направени поотделно за двете горепосочени групи от проекти, съответно ще бъдат определени 2 единни ставки.

При изчисленията ще бъде използвана **пълната база данни с проекти** с размер на БФП над 7 млн. лв., изпълнени и финансирани от СКФ в България в периода 2007-2013 г., както следва:

1. Проекти с конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват висши училища, Регионални управления на образованието, училища и/или детски градини, други образователни институции – **общо 7 проекта;**
2. Проекти с конкретен бенефициент МОН, които се изпълняват основно от КБ и обхващат еднотипни дейности или възлагания по ЗОП – **общо 5 проекта.**

2. Адаптиране на изходните данни спрямо нормативните изисквания за програмен период 2014 – 2020 г.

2.1. Адаптиране на данните за проекти с размер на БФП 100 001 – 1000 000 лв.

Данните, извлечени от ИСУН, показват, че наложените плоски финансови корекции по процедури BG051PO001-3.3.02, BG051PO001-3.3.04 и BG051PO001-4.2.03 са отразени като обща сума за цялата процедура, а не на ниво проект. Освен това плоската финансова корекция е отнесена към общите сертифицирани разходи, а не към непреките разходи. Затова е необходимо да се извърши преизчисляване, като общата плоска корекция се разхвърли на ниво проект чрез екстраполация и след това непреките разходи на съответния проект се намалят с изчислената стойност на плоската финансова корекция за този проект.

Извършените изчисления са отразени в трети и четвърти лист от приложената Таблица 1 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП 100 001 – 1000 000 лв. и извършените изчисления*).

Получените стойности за сертифицираните преки и непреки разходи са коректни по отношение на програмния период 2007-2013 г., но не са съвсем точни по отношение на програмния период 2014-2020 г. За да се получи коректен и справедлив резултат при прилагането им, е необходимо данните да бъдат адаптирани като се отчетат следните променени нормативни изисквания, приложими за програмен период 2014-2020 г.:

- ✓ разходите за публичност и визуализация (разходите за информация и комуникация) се включват към разходите за организация и управление;
- ✓ разходите за одит и счетоводни услуги се включват към разходите за организация и управление.

Адаптирането на непреките разходи в съответствие с изискванията за програмен период 2014-2020 г. ще се извърши чрез следните стъпки:

1. Адаптиране на непреките (съответно преките разходи) по проектите с конкретен бенефициент.
2. Определяне на общ среден процент на разходите за публичност, с който за всеки проект по процедури с конкурентен подбор се изчислява конкретна стойност, която се добавя към непреките разходи (и съответно се изважда от преките разходи).

В групата 100 001 – 400 000 лв. е включен 1 проект с конкретен бенефициент, а в групата 400 001 – 1 000 000 лв. са включени 3 проекта с конкретен бенефициент. Техните сертифицирани непреки разходи се коригират в съответствие с окончателния финансов отчет – разходите за публичност се добавят към непреките разходи (съответно се изваждат от преките разходи). По тези проекти няма разходи за счетоводни услуги и за одит, които са планирани и съответно отчетени в преките разходи.

За определянето на общ среден процент на разходите за публичност се отчитат изискванията, заложиени в Насоките за кандидатстване по съответните процедури:

BG051PO001-3.1.07 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 5 % от разходите по Група А + Група Б)*

BG051PO001-3.1.08 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 3 % от разходите по Група А + Група Б)*

BG051PO001-3.1.09 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 3 % от разходите по Група А)*

BG051PO001-3.3.02 – няма ограничения относно разходите за публичност, непреките разходи са деклариран на базата на постоянна ставка в размер на не повече от 20 на сто от преките допустими разходи

BG051PO001-3.3.04 – *разходите за публичност и визуализация не трябва да надхвърлят 4 % от общия бюджет на проекта*

BG051PO001-3.3.06 – *разходите за публичност и визуализация не трябва да надхвърлят 4 % от общия бюджет на проекта*

BG051PO001-4.1.03 – няма ограничения относно разходите за публичност

BG051PO001-4.1.04 – няма ограничения относно разходите за публичност

BG051PO001-4.1.05 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 5 % от разходите по Група А + Група Б)*

BG051PO001-4.1.06 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 5 % от разходите по Група А + Група Б)*

BG051PO001-4.2.03 – няма ограничения относно разходите за публичност, непреките разходи са декларирани на базата на постоянна ставка в размер на не повече от 15 на сто от преките допустими разходи

BG051PO001-4.3.04 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 5 % от разходите по Група А + Група Б)*

BG051PO001-4.3.05 – *Разходи за дейности, свързани с осигуряване на публичност (до 3 % от разходите по Група А + Група Б)*

При съставянето на своите бюджети бенефициентите обикновено са се съобразявали с горепосочените ограничения и планираните разходи за публичност са близки до максимално допустимия процент. При процедурите, в които не са зададени ограничения, планираните разходи за публичност са най-малко 1-2 процента. При реалното изпълнение на проектите невинаги планираните разходи за публичност са разходвани напълно, но изпълнението обикновено не е под 80 % от планираното. В съответствие с тези заключения, които се основават на мониторинга на изпълняваните проекти през периода 2007-2013 г., УО смята за разумно и оправдано извършването на следните корекции на преките и непреките разходи:

Процедури BG051PO001-3.1.07, BG051PO001-4.1.05, BG051PO001-4.1.06, BG051PO001-4.3.04 – общият среден процент на разходите за публичност е поне 4 % (80% от 5) от преките разходи, съответно **4 % от преките разходи се прехвърлят към непреките разходи.**

Процедури BG051PO001-3.1.08, BG051PO001-3.1.09, BG051PO001-4.3.05 – общият среден процент на разходите за публичност е поне 2,4 % (80 % от 3) от преките разходи, съответно **2,4 % от преките разходи се прехвърлят към непреките разходи.**

Процедури BG051PO001-3.3.04, BG051PO001-3.3.06 – общият среден процент на разходите за публичност е поне 3,2 % (80 % от 4) от общия бюджет, съответно **3,2 % от общия бюджет се добавя към непреките разходи.**

Процедури BG051PO001-3.3.02, BG051PO001-4.1.03, BG051PO001-4.1.04, BG051PO001-4.2.03 – общият среден процент на разходите за публичност е поне 1 % от преките разходи, съответно **1 % от преките разходи се прехвърлят към непреките разходи.**

Извършването на горепосоченото адаптиране на непреките разходи в съответствие с изискванията за програмен период 2014-2020 г. е необходимо, за да се

гарантира, че методът на изчисление е **коректен и справедлив по отношение на бенефициентите.**

За проектите с конкурентен подбор се вземат предвид само разходите за публичност, тъй като реално отчетените разходи за одит и счетоводни услуги (планирани като преки разходи) са на незначителна стойност.

Извършеното адаптиране е отразено в шести и седми лист от приложената Таблица 1 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП 100 001 – 1000 000 лв. и извършените изчисления*).

2.2. Адаптиране на данните за проекти с размер на БФП над 7 млн. лв.

Данните за сертифицираните преки и непреки разходи, извлечени от ИСУН, са посочени в лист 5 от приложената Таблица 2 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. и извършените изчисления*). Тези данни са коректни по отношение на програмния период 2007-2013 г., но не са съвсем точни по отношение на програмния период 2014-2020 г. За да се получи коректен и справедлив резултат при прилагането им, е необходимо данните да бъдат адаптирани като се отчетат следните променени нормативни изисквания, приложими за програмен период 2014-2020 г.:

- ✓ разходите за публичност и визуализация (разходите за информация и комуникация) се включват към разходите за организация и управление;
- ✓ разходите за одит и счетоводни услуги се включват към разходите за организация и управление;
- ✓ възнагражденията на директорите и счетоводителите на участващите образователни институции съгласно параграф 6 от ДР на ЗУСЕСИФ, както и разходите за създаване на информационни системи за отчитане, не може да се смятат за преки разходи.

Адаптирането на непреките разходи в съответствие с изискванията за програмен период 2014-2020 г. за проектите с размер на БФП над 7 млн. лв. ще се извърши чрез следните стъпки:

1. Извличане на разходите за публичност от финалните отчети на всички проекти
2. Извличане на разходите за възнаграждения на директорите и счетоводителите на участващите образователни институции съгласно параграф 6 от ДР на ЗУСЕСИФ от финалните отчети на всички проекти;

3. Извличане на разходите за информационна система за отчитане или външен одит (ако са в преките разходи) от финалните отчети на всички проекти;
4. Адаптиране на непреките (съответно преките разходи) по проектите с размер на БФП над 7 млн. лв.

В групата на проекти с над 7 млн. лв. БФП са включени 12 проекта. Техните сертифицирани непреки разходи се коригират в съответствие с окончателния финансов отчет като разходите за публичност, разходите за възнаграждения на директори и счетоводители на училища и разходите за външен одит/информационна система за отчитане се добавят към сертифицираните непреки разходи (съответно се изваждат от сертифицираните преки разходи), поради факта, че тези видове разходи по своята същност са разходи за организация и управление на проектите.

Извършването на горепосоченото адаптиране на непреките разходи в съответствие с изискванията за програмен период 2014-2020 г. е необходимо, за да се гарантира, че методът на изчисление е **коректен и справедлив по отношение на бенефициентите**. Извършеното адаптиране е отразено в шести лист от приложената Таблица 2 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. и извършените изчисления*).

В съответствие с аргументацията, изложена в т. 1, **пълната база данни с проекти** с размер на БФП над 7 млн. лв., изпълнени и финансирани от СКФ в България в периода 2007-2013 г., се разделя на 2 групи:

1. Проекти с конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват висши училища, Регионални управления на образованието, училища и/или детски градини – **общо 7 проекта**;
2. Проекти с конкретен бенефициент МОН, които се изпълняват основно от КБ и обхващат еднотипни дейности или възлагания по ЗОП – **общо 5 проекта**.

За да се гарантира, че методът за изчисляване на единната ставка за разходи за организация и управление за проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. ще бъде **коректен, справедлив и проверим** (в съответствие с чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент № 1303/2013), изчисленията се извършват поотделно за двете горепосочени групи от проекти, съответно се определят 2 единни ставки.

Проекти с конкретен бенефициент – МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват висши училища, Регионални управления на образованието, училища или детски градини (съгласно § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ):

- ✓ BG051PO001-3.1.06-0001 – 10,98 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.3.07-0001 – 24,60 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.3.07-0002 – 19,10 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.1.07-0001 – 11,27 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.2.05-0001 – 11,78 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.3.01-0001 – 8,92 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.3.02-0001 – 16,36 % сертифицирани непреки разходи.

Изчисленият общ среден процент на непреките разходи е 14,71 % от преките разходи по проектите.

Проекти с конкретен бенефициент МОН, които се изпълняват основно от КБ и обхващат еднотипни дейности или възлагане на обществени поръчки:

- ✓ BG051PO001-3.1.01-0001 – 3,32 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.1.03-0001 – 4,12 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.2.02-0001 – 3,59 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.2.04-0001 – 1,98 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.2.06-0001 – 2,54 % сертифицирани непреки разходи.

Изчисленият общ среден процент на непреките разходи е 3,11 % от преките разходи по проектите.

Изчисленията са отразени в седми и осми лист от приложената Таблица 2 (изходна база данни от проекти с размер на БФП над 7 млн. лв. и извършените изчисления).

2а. Изчисляване на единната ставка за финансиране на дейностите за организация и управление, приложима за проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв.

Определяне на съвкупността от проекти, на база на които ще бъде определена единната ставка

Съгласно Националната методология ОП НОИР използва база данни от проекти от ОПРЧР 2007-2013, Приоритетни оси 3 и 4. Проектите с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв., които се използват за ОП НОИР, се групират в следните интервални групи (страти):

От 1 000 001 – 2 500 000 лв. (общо 6 проекта)

От 2 500 001 – 7 000 000 лв. (общо 3 проекта)

В съответствие с дизайна на предстоящите процедури за предоставяне на БФП по ОП НОИР се предвижда размерът на предоставяната БФП да бъде от 2 млн. лв. до 5 млн. лв., т.е. не е целесъобразно да бъдат определяни отделни единни ставки за всяка от посочените по-горе две групи проекти. Чрез прилагане на подхода, разписан в Националната методология, ще бъде определена **една единна ставка**, приложима за проектите с размер на БФП от **1 000 001 до 7 000 000 лв.**

През периода 2007-2013 г. по ОП РЧР проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. са изпълнявани само по процедури за директно предоставяне с конкретен бенефициент Министерството на образованието и науката, Националната агенция за професионално образование и обучение и Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието по ПО 3 „Подобряване на качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието“ (7 проекта) и по ПО 4 „Подобряване на достъпа до образование и обучение“ (2 проекта) – общо 9 проекта.

В Съответствие с Националната методология за изчисляване на единната ставка за финансиране на проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. ще бъде използвана:

- ✓ **пълната база данни с проекти** от схемите за предоставяне на безвъзмездни средства по ПО 3 и 4 на ОП РЧР, изпълнени и финансирани от СКФ в България в периода 2007-2013 г., които са със стойност на БФП в интервала на групата по стойност, в която попада максималното допустимо финансиране за един бенефициер по схемата, за която определяме единната ставка на размерите на сумите за финансиране на дейности за организация и управление.

Адаптиране на изходните данни спрямо нормативните изисквания за програмен период 2014 – 2020 г.

Данните за сертифицираните преки и непреки разходи, извлечени от ИСУН, са посочени в лист 5 от приложената Таблица 3 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. и извършените изчисления*). Тези данни са коректни по отношение на програмния период 2007-2013 г., но не са съвсем точни по отношение на програмния период 2014-2020 г. За да се получи коректен и справедлив резултат при прилагането им, е необходимо данните да бъдат адаптирани като се отчетат следните променени нормативни изисквания, приложими за програмен период 2014-2020 г.:

- ✓ разходите за публичност и визуализация (разходите за информация и комуникация) се включват към разходите за организация и управление;
- ✓ разходите за одит и счетоводни услуги се включват към разходите за организация и управление;
- ✓ разходите за създаване на информационни системи за отчитане, не може да се смятат за преки разходи.

Адаптирането на непреките разходи в съответствие с изискванията за програмен период 2014-2020 г. за проектите с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. ще се извърши чрез следните стъпки:

1. Извличане на разходите за публичност от финалните отчети на всички проекти
2. Извличане на разходите за информационна система за отчитане или външен одит (ако са в преките разходи) от финалните отчети на всички проекти;
3. Адаптиране на непреките (съответно преките разходи) по проектите с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв.

В групата на проектите с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. са включени 9 проекта. Техните сертифицирани непреки разходи се коригират в съответствие с окончателния финансов отчет като разходите за публичност и разходите за външен одит или информационна система за отчитане се добавят към сертифицираните непреки разходи (съответно се изваждат от сертифицираните преки разходи), поради факта, че тези видове разходи по своята същност са разходи за организация и управление на проектите.

Извършването на горепосоченото адаптиране на непреките разходи в съответствие с изискванията за програмен период 2014-2020 г. е необходимо, за да се гарантира, че методът на изчисление е **коректен и справедлив по отношение на бенефициентите**. Извършеното адаптиране е отразено в шести лист от приложената Таблица 3 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. и извършените изчисления*):

- ✓ BG051PO001-3.1.04-0001 – 14,69 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.1.10-0001 – 7,52 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.01-0001 – 14,68 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.02-0001 – 10,27 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.03-0001 – 31,45 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.04-0001 – 10,63 % сертифицирани непреки разходи;

- ✓ BG051PO001-3.2.05-0001 – 24,08 % *сертифицирани непреки разходи*;
- ✓ BG051PO001-4.1.02-0001 – 11,63 % *сертифицирани непреки разходи*;
- ✓ BG051PO001-4.3.03-0001 – 28,12 % *сертифицирани непреки разходи*.

Изчисленият общ среден процент на непреките разходи е 17,01 % от преките разходи по проектите. Този сравнително висок процент на непреките разходи се получава, защото при някои от проектите в бюджетния ред за разходи за публичност са включени и разходи, които са свързани с изпълнението на преки дейности (например, проект BG051PO001-3.2.05-0001 „Наука – бизнес“ – организирането на научни борси; проект BG051PO001-4.3.03-0001 „Система за идентифициране и признаване на неформално и самостоятелно придобити знания, умения и компетенции“ – организиране на информационни семинари с бизнеса и образователните институции и т.н.).

За да се гарантира, че методът за изчисляване на единната ставка за разходи за организация и управление за проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. ще бъде **коректен, справедлив и проверим** (в съответствие с чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент № 1303/2013), е необходимо да се извърши допълнително адаптиране на изходните данни от ИСУН. За целта отчетените разходи за публичност се ограничават до нормативно определения максимален размер на разходите за информация и комуникация през програмния период 2014-2020 г., посочен в чл. 7, ал. 2, т. 1 от ПМС 189/2016 г. – **до 1 на сто от общите допустими разходи** по проекта.

На седми лист от приложената Таблица 3 (*изходна база данни от проекти с размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. и извършените изчисления*) са изчислени максимално допустимите стойности на разходите за информация и комуникация съгласно чл. 7, ал. 2, т. 1 от ПМС 189/2016 г. – до 1 % от общите допустими разходи. При окончателното адаптиране на непреките разходи се сравняват:

- ✓ отчетените разходи за публичност съгласно окончателния отчет и
- ✓ изчислените максимално допустими разходи за информация и комуникация съгласно ПМС 189/2016 г.

По-ниската от двете стойности се добавя към сертифицираните непреки разходи и съответно се изважда от сертифицираните преки разходи. Получените стойности на преките и непреките разходи са в съответствие с реално извършените и сертифицирани разходи през предишния програмен период, които са адаптирани съгласно променените нормативни изисквания за програмния период 2014-2020 г.

Извършеното адаптиране е отразено в седми лист от приложената Таблица 3:

- ✓ BG051PO001-3.1.04-0001 – 14,69 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.1.10-0001 – 7,29 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.01-0001 – 14,68 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.02-0001 – 9,73 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.03-0001 – 9,70 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.04-0001 – 6,72 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-3.2.05-0001 – 8,72 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.1.02-0001 – 8,92 % сертифицирани непреки разходи;
- ✓ BG051PO001-4.3.03-0001 – 8,74 % сертифицирани непреки разходи.

Изчисленият общ среден процент на непреките разходи е 9,91 % от преките разходи по проектите.

26. Специални правила за изчисляване на единната ставка, приложима за проекти с размер на БФП над 7 млн. лв., когато планираният бюджет за всяка от двете групи преки дейности (тип 1 и тип 2) е повече от 7 млн. лв.

При изчисленията в т. 2.2 **пълната база данни с проекти** с размер на БФП над 7 млн. лв., изпълнени и финансирани от СКФ в България в периода 2007-2013 г., бе разделена на 2 групи в зависимост от типа на изпълняваните дейности:

1. Проекти с конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват висши училища, Регионални управления на образованието, училища и/или детски градини – **общо 7 проекта;**
2. Проекти с конкретен бенефициент МОН, които се изпълняват основно от КБ и обхващат еднотипни дейности или възлагания по ЗОП – **общо 5 проекта.**

За всяка от двете групи бе определена отделна единна ставка за изчисляване на допустимите разходи за организация и управление на проекта, която се прилага към допустимите преки разходи за съответния проект. Методът за изчисляване на единната ставка за всяка от двете групи проекти е **коректен, справедлив и проверим** (в съответствие с чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент № 1303/2013) и е базиран на реалното изпълнение на проектите през програмния период 2007-2013 г. Изчислените единни ставки може да се прилагат за проекти по ОП НОИР, след като съответният проект предварително се отнесе към една от посочените по-горе две групи проекти.

При дизайна на предстоящите процедури по ОП НОИР обаче е възможно да възникне ситуация, при която едновременно са изпълнени следните предпоставки:

- проектът включва преки дейности от тип 1, т. е. дейности, в техническото и финансово изпълнение на които участват множество образователни институции (като партньори или съгласно § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ);
- общият бюджет за преките дейности от тип 1 (бюджетът, разходван от участващите образователни институции) е над 7 млн. лв.;
- проектът включва преки дейности от тип 2, т. е. еднотипни дейности или възлагане и изпълнение на големи обществени поръчки;
- общият бюджет за преките дейности от тип 2 (бюджетът, разходван от конкретния бенефициент) е над 7 млн. лв.

В този случай има основания проектът да бъде отнесен както към група тип 1 (участват множество образователни институции), така и към група тип 2 (голяма част от разходите се извършват от конкретния бенефициент). Тъй като стойностите на изчислените единни ставки за двете групи проекти се различават съществено, за да се гарантира, че методът за изчисляване на единната ставка е **коректен, справедлив и проверим** (в съответствие с чл. 67, параграф 5, буква „а“ от Регламент № 1303/2013), при възникване на горепосочената ситуация е оправдано да се приложат специални правила за определяне на единната ставка, чрез които да се отчете тежестта на различните дейности при планиране на необходимите средства за съответната операция.

При изчисляване на единната ставка, приложима за проекти с размер на БФП над 7 млн. лв., когато планираният бюджет за всяка от двете групи дейности (тип 1 и тип 2) е повече от 7 млн. лв., УО ще прилага следния подход:

1. Отнасяне на всяка от планираните преки дейности/поддейности към група дейности тип 1 или група дейности тип 2;
2. Определяне на общия бюджет, необходим за изпълнение на преките дейности тип 1 (тези средства се разходват от участващите образователни институции);
3. Определяне на общия бюджет, необходим за изпълнение на преките дейности тип 2 (тези средства се разходват от конкретния бенефициент);
4. Изчисляване на единната ставка, приложима за разглеждания частен случай, чрез прилагане на следната формула:

$$ЕС_{чс} = (ЕС_1 \times ОБ_1 + ЕС_2 \times ОБ_2) / (ОБ_1 + ОБ_2) \times 100$$

Където

ЕС_{чс} – Единна ставка (процент), приложима при разглеждания частен случай

ЕС₁ – Единна ставка (процент), приложима за проекти от група тип 1

ОБ₁ – Общ бюджет за изпълнение на преките дейности тип 1

ЕС₂ – Единна ставка (процент), приложима за проекти от група тип 2

ОБ₂ – Общ бюджет за изпълнение на преките дейности тип 2

Изчислената стойност се закръгля по общия математически принцип на закръгление към по-близкото число.

Размерът на единната ставка се изчислява служебно от оценителната комисия след приключване на техническата и финансова оценка въз основа на одобрените дейности и разходи. Определената единна ставка се записва в административния договор и се прилага към допустимите преки разходи за съответния проект.

Размерът на единната ставка може да бъде изчислен и преди публикуването на поканата за участие, ако в Условиата за кандидатстване по процедурата са заложили максимално допустими стойности на разходите за дейности тип 1 и дейности тип 2. В този случай при изчисленията се вземат предвид максимално допустимите стойности на общия бюджет, бюджета за дейности тип 1 и бюджета за дейности тип 2.

В зависимост от естеството на предстоящи процедури по ОП НОИР и след допълнителна аргументация, записана в Условиата за кандидатстване, и за да се гарантира, че методът за изчисляване на единната ставка е **коректен, справедлив и проверим**, е оправдано УО да вземе решение да приложи описания подход за изчисляване на единната ставка и в някои междинни случаи, когато:

- проектът включва преки дейности от тип 1, т. е. дейности, в техническото и финансово изпълнение на които участват множество образователни институции (като партньори или съгласно § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ);
- проектът включва преки дейности от тип 2, т. е. еднотипни дейности или възлагане и изпълнение на големи обществени поръчки;
- общият бюджет, необходим за изпълнение на преките дейности тип 1 не надхвърля 7 млн. лв. и/или
- общият бюджет, необходим за изпълнение на преките дейности тип 2, не надхвърля 7 млн. лв.

3. Изчисляване на единните ставки и одитна следа

Прилагане на финансиране с единна ставка за разходите за организация и управление

Общ принцип: специфични категории допустими разходи, които предварително ясно са определени, се изчисляват чрез прилагането на предварително фиксиран процент към една или няколко други категории допустими разходи.

При съпоставянето на системи за финансиране с единни ставки винаги трябва да се сравняват всички елементи на метода, а не само ставките:

- категориите допустими разходи, на чиято база следва да се прилага ставката за изчисляване на допустимите суми
- самата единна ставка,
- категориите допустими разходи, изчислени с единната ставка,
- ако е уместно, категориите допустими разходи, за които единната ставка не се прилага и които не се изчисляват с единна ставка.

Въз основа на пълната база данни от договори в определен диапазон на БФП, финансирани през програмен период 2007-2013 г., е изчислено съотношението на сертифицираните непреки разходи спрямо сертифицираните преки разходи. В съответствие с метода, посочен в Националната методология, са определени следните размери на единна ставка за изчисляване на допустимите разходи за организация и управление на проекта:

100 001 – 400 000 лв. БФП – единна ставка от 12 %

400 001 – 1 000 000 лв. БФП – единна ставка от 11 %

1 000 001 – 7 000 000 лв. БФП – единна ставка от 10 %

Единната ставка се прилага спрямо допустимите преки разходи за проекта.

Изчислените единни ставки са приложими при **процедури за конкурентен подбор по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР**, които се съфинансират от Европейския социален фонд. Единните ставки може да се прилагат и при процедури за директно предоставяне с конкретен бенефициент МОН, ако размерът на безвъзмездните средства за участващите образователни институции се определя чрез **проектобюджет**, изготвен за конкретния случай и одобрен предварително от Управляващия орган. Единната ставка при размер на БФП от 1 до 7 млн. лв. е приложима и при **процедури за директно предоставяне** на БФП за конкретни бенефициенти по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР, съфинансирани от Европейския социален фонд.

Над 7 млн. лв. БФП – единна ставка от 15 %

Прилага се, ако са изпълнени кумулативно следните условия:

- ✓ *проекти с конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват като партньори или в съответствие с § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ висши училища, РУО, училища, детски градини, други образователни институции*
- ✓ *участващите образователни институции разходват по-голямата част от предвидения бюджет за преките дейности*
- ✓ *бюджетът за преките дейности, разходван от конкретния бенефициент, не надхвърля 7 млн. лв.*

Над 7 млн. лв. БФП – единна ставка от 3 %

Прилага се, ако са изпълнени следните условия:

- ✓ *проекти, които се изпълняват основно от конкретния бенефициент и обхващат еднотипни дейности или възлагане на обществени поръчки*
- ✓ *ако в техническото и финансово изпълнение на проекта участват и образователни институции (като партньори или в съответствие с § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ), то бюджетът за изпълнение на преките дейности на проекта, разходван от участващите образователни институции, не надхвърля 7 млн. лв.*

Над 7 млн. лв. БФП – единна ставка от 3 % до 15 %, която се изчислява съгласно подхода, описан в т. 2б

Прилага се, ако са изпълнени кумулативно следните условия:

- ✓ *проекти с конкретен бенефициент МОН, в техническото и финансово изпълнение на които участват като партньори или в съответствие с § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ висши училища, РУО, училища, детски градини, други образователни институции*
- ✓ *бюджетът за изпълнение на преките дейности на проекта, разходван от участващите образователни институции, надхвърля 7 млн. лв.*
- ✓ *бюджетът за изпълнение на преките дейности на проекта, разходван от конкретния бенефициент, надхвърля 7 млн. лв.*

Над 7 млн. лв. БФП – единна ставка от 3 % до 15 %, която се изчислява съгласно подхода, описан в т. 2б

Прилага се *ad hoc*, ако са изпълнени кумулативно следните условия:

- ✓ в Условиата за кандидатстване е записана **допълнителна аргументация** за необходимостта от прилагането на посочения подход, за да се гарантира, че методът за изчисляване на единната ставка е коректен, справедлив и проверим
- ✓ проектът включва преки дейности от тип 1, т. е. дейности, в техническото и финансово изпълнение на които участват множество образователни институции (като партньори или съгласно § 6 от ДР на ЗУСЕСИФ)
- ✓ проектът включва преки дейности от тип 2, т. е. еднотипни дейности или възлагане и изпълнение на големи обществени поръчки
- ✓ общият бюджет, необходим за изпълнение на преките дейности тип 1, не надхвърля 7 млн. лв. **и/или**
- ✓ общият бюджет, необходим за изпълнение на преките дейности тип 2, не надхвърля 7 млн. лв.

Единната ставка се прилага спрямо допустимите преки разходи за проекта.

Изчислените единни ставки са приложими при **процедури за директно предоставяне на БФП за конкретен бенефициент МОН по приоритетни оси 2 и 3 на ОП НОИР**, съфинансирани от Европейския социален фонд.

Одитна следа:

Категория допустими разходи, на чиято база следва да се прилага ставката за изчисляване на допустимите суми	Всички допустими преки разходи – вкл. разходи, които се изчисляват въз основа на разходи за единица продукт. Трябва да се гарантира, че в тези разходи не се включват никакви разходи за организация и управление (не се плаща на персонал, свързан с администрирането на проекта; не се плаща за публичност).
---	---

	Няма двойно деклариране на една и съща позиция разход: като „базови“ разходи (изчислени въз основа на единични разходи) и като „изчислени“ разходи (включени в единната ставка)
Единната ставка	Препратка към избрания метод за единната ставка и на нивото на Управляващия орган трябва да се съхранява документът, доказващ метода на изчисление
Категориите допустими разходи, които ще се изчисляват с единната ставка	Разходи за организация и управление – не е необходима обосновка.

Използването на опростени разходи с единна ставка за финансиране на непреки разходи чрез **прилагане на процент към допустимите преки разходи** по проекта ще доведе до значително облекчаване на административната тежест, риска от допускане на грешки, както и ще даде възможност човешките ресурси и административните усилия, които са необходими за управлението на ЕСИФ, да бъдат съсредоточени в по-голяма степен върху постигането на целите на политиките, вместо да са насочени към събиране и проверяване на финансови документи, представени от Бенефициентите.

Определените процентни показатели са доста по-ниски от допустимия процент, посочен в чл. 68, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) № 1303/2013 – 25 %, което потвърждава консервативния подход на УО при изчисленията. По-ниските проценти на единната ставка са обосновани, както от историческите данни, така и от добавената стойност, която ще получат бенефициентите, тъй като прилагането на финансиране чрез единна ставка за непреките разходи ще намали рискът от неизпълнение на преките дейности по проекта, както и рискът от допускане на грешки.